

Αδελφότητα του Τσαμαντά "Άγιος Νικόλαος"

Παρουσίαση του βιβλίου της Αδελφότητας Τσαμαντιωτών

Στις 10 Ιουλίου 2009, η Πανηπειρωτική Ομοσπονδία Αυστραλίας, σε συνεργασία με το Δίκτυο Πνευματικής Τροφής Αυστραλο-ελληνίδων και την Αδελφότητα του Τσαμαντά "Άγιος Νικόλαος," διοργάνωσαν σεμινάριο με θέμα: *"Η ανάγκη καταγραφής της οικογενειακής ιστορίας των Ελληνο-Αυστραλών."* Κύριοι ομιλητές και επίσημοι προσκεκλημένοι ήταν οι Ηπειρωτικής καταγωγής καθηγητής Δημήτριος Κωνσταντακόπουλος του Πανεπιστημίου Μπρίστολ και ο καθηγητής Φίλιππος Δημητριάδης του Πανεπιστημίου Βικτώριας, οι οποίοι παρουσίασαν την ιστορία των παροικιών των Τσαμαντιωτών στην Αμερική και Μελβούρνη αντίστοιχα.

Στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Μελβούρνης και Βικτωρίας, ο γραμματέας της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Αυστραλίας Κώστας Καλυμνιός έκανε στη συνέχεια την επίσημη παρουσίαση του βιβλίου της Αδελφότητας Τσαμαντιωτών "Άγιος Νικόλαος:" *«Από τον Τσαμαντά στη Μελβούρνη – Ιστορίες των εν Μελβούρνη Τσαμαντιωτών.»* Μεταξύ άλλων είπε:

«Κάθε φορά που η αυθόρμητη λαϊκή ψυχή εγγράφει τα δημιουργήματά της, διεκδικώντας τις σελίδες της τοπικής ιστορίας, γεννιέται μαν ακόμη ελπίδα για τη γνώση του παλιού κόσμου σε μας τους νεότερους. Αρκετοί πιστεύουν πώς η μελέτη του παρελθόντος είναι ματαιοπονία, καθώς φαινομενικά δυσκολεύεται κανείς ν' ανασυνθέσει τα δημιουργήματα του χθες, ώστε να κατανοήσει τη διαχρονική τους εξέλιξη. Ωστόσο από το 1904, χρονιά σημαδιακή για την ελληνική λαογραφία, καθώς ο πατέρας της Ελληνικής Λαογραφίας Ν. Πολίτης, προέτρεπε τους τότε δημοδιδασκάλους να διασώσουν τα «μνημεία του εθνικού μας πολιτισμού», ως αυθόρμητες λαϊκές δημιουργίες, έχουν εκδοθεί πλήθος από μελέτες καταγραφής για το ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Η διαπίστωση αυτή καταδειχνει ασφαλώς την «ακοίμητη» σχέση και παραγωγή των εκδηλώσεων του λαού μας. Η καταγραφή και τεκμηρίωση των διασωθέντων μνημείων του λόγου είναι ασφαλώς δύσκολη υπόθεση.

Ως τέτοιο μνημείο μπορούμε να χαρακτηρίσουμε και το βιβλίο «Από τον Τσαμαντά στη Μελβούρνη – Ιστορίες των εν Μελβούρνη Τσαμαντιωτών» της αδελφότητας Τσαμαντιωτών Άγιος Νικόλαος., το οποίο έχω την μέγιστη τιμή να παρουσιάσω σήμερα. Αναμφισβήτητα είναι γεγονός ότι ο δικός μας λαός με την μακραίωνη λογοτεχνική του παράδοση, εκδηλώνει ιδιαίτερη αγάπη και ενδιαφέρον προς την ιστορία. Άλλωστε, η ιστορία – εν συγκρίσει πάντοτε με την απλή καταγραφή γεγονότων αποτελεί εφεύρεσή μας εφόσον η έννοια του όρου επιδεικνύει τη γνώση η οποία λαμβάνεται μετά από σχετική έρευνα.

Η στάση της Αδελφότητας Τσαμαντιωτών και του Τσαμαντιώτη της δεύτερης γενιάς Φίλιππου Δημητριάδη, γύρω από την ιστοριογραφία φανερώνεται στον πρόλογο όπου κατατίθεται μεθοδικά η πρόθεση των συγγραφέων σε μια ρέουσα από αγάπη και γραμματική ακρίβεια γλώσσα, να προτρέψει τον αναγνώστη να μεταφερθεί σε ένα μεταίχμιο χρόνου και τόπου. Η στάση αυτή είναι ακριβώς αυτή του Ηροδότου: δηλαδή δεν στηρίζεται όπως συμβαίνει με της περισσότερες ιστοριογραφικές απόπειρες των ερασιτεχνών στην απλή καταγραφή δεδομένων αλλά προσπαθεί να επεξηγήσει, να ερευνήσει, ορισμένες αιτίες και συγκυρίες που συνέβαλαν σε κάποιο συγκεκριμένο γεγονός: στην περίπτωση του Ηροδότου – το γιατί έγινε ο Περσικός Πόλεμος, και στην περίπτωση των Τσαμαντιωτών – σε τί οφείλεται η μετεμφύτευση της ιδιάζουσας Τσαμαντιώτικης τοπικής παράδοσης στην Αυστραλία

Βέβαια η καταγραφή της ιστορίας των Ηπειρωτών της Αυστραλίας ως σύνολο έχει ήδη επιχειρηθεί με ιδιαίτερη επιτυχία από τον Πέτρο Πετράνη, πρώην πρόεδρο της Πανεπειρωτικής Ομοσπονδίας Αυστραλίας. Όμως το παρόν βιβλίο διαφοροποιείται από τους γενικούς στόχους του Πετράνη για τους εξής λόγους

Πρώτον – και σπουδαιότερο θα έλεγα, το βιβλίο αυτό γράφθηκε στην αγγλική γλώσσα. Κατά συνέπεια, απευθύνεται κυρίως στις γενεές εκείνες οι οποίες δεν έχουν την δυνατότητα άμεσης επαφής με τον τόπο καταγωγή τους, στην μητρική γλώσσα, ούτε άμεση πρόσβαση στην ελληνόφωνη γενιά εκείνη η οποία αποτελεί πλέον ο κιβωτός της προφορικής ιστορίας – διότι αξίζει να σημειωθεί ότι ως επί το πλείστον η ιστορία του χωριού είτε στην πρωταρχική του μορφή, είτε στην ψυχοφυσική του ανάπλαση ως αποικία σε ξένη χώρα, είναι προφορική. Η πρώτη, ελληνόφωνη γενιά φθίνει, οι επόμενες γενιές δεν έχουν τις γλωσσικές δυνατότητες ώστε να συγχωνεύουν αυτούσια και αυθεντικά τα απαραίτητα στοιχεία από τις πηγές που θα τους επιτρέψουν να σχηματίζουν μόνοι τους μία ολοκληρωμένη ή τουλάχιστον εμπεριστατωμένη εικόνα της ταυτότητας τους.

Επιπρόσθετα, η καταγραφή είναι υπόθεση άμεσης ανάγκης διότι η γενιά των πηγών είναι γενιά που φεύγει και παραθέτω εδώ προσωπικό παράδειγμα. Η προ γιαγιά μου, εκ Περάματος Ιωαννίνων, είναι εκατών τριών ετών. Με μυαλό ξυράφι εξιστορεί τα πάντα που αφορούν το χωριό της διότι θυμάται ακόμη τους Τούρκους στα Γιάννενα. Μετέφερε αυτά τα στοιχεία στη μητέρα μου και η μητέρα μου, μερικώς σε μένα. Χωρίς τη συνεχόμενη παροχή πληροφοριών από τη γιαγιά, θα υπήρχαν πολλά θολά στο σχηματισμό μιας ολικής εικόνας του τόπου καταγωγής μου. Οι επόμενες γενεές που δεν θα έχουν πρόσβαση στη γιαγιά, σε τι θα αρκεστούν αν οι ιστορίες αυτές δεν θα καταγραφούν;

Δεύτερον και εξίσου σημαντικό, είναι το γεγονός ότι η καταγραφή της ιστορίας των Τσαμαντιωτών αποτελεί προσπάθεια διατήρησης της ιδιαίτερης ολικής ταυτότητας του Τσαμαντιώτη ως σύνολο, ακόμη και εδώ στην Αυστραλία όπου το χωριό δεν υπάρχει παρά μόνο στις διαπροσωπικές σχέσεις και την ψυχοσύνθεση αυτών που κατάγονται από εκεί. Δηλαδή, με το να καταγράφουν οι Τσαμαντιώτες όχι μόνο τις καταβολές της ταυτότητάς τους σε μορφή αναπροσαρμογής μίας αξιολογίας έρευνας του Νικόλαου Νίτσου με χρονολογία 1925 όπου εξιχνιάζεται, και ιχνηλατείται κατά μήκος όλων των ιστορικών περιόδων η ιστορία του Τσαμαντά – βέβαια ώστε να μάθουν οι Αγγλόφωνοι Τσαμαντιώτες για τον τόπο καταγωγής τους – αλλά και τις καταβολές της

ταυτότητας αυτής με την συλλογή εμπειριών των διάφορων οικογενειών των Τσαμαντιωτών και με την παροχή λεπτομερών διαγραμμάτων της γεννεολογίας των εν Μελβούρνη Τσαμαντιωτών. Με αυτόν τον τρόπο, οι συγγραφείς προσπαθούν να αποδείξουν ότι είναι ακόμα σημαντική και διαχρονική η συνταύτιση των Τσαμαντιωτών των επόμενων γενεών με τον τόπο καταγωγή τους και απώτερα βέβαια η στρατηγική τους φαίνεται ολοκάθαρα. Εφόσον γνωρίζουν άτομα τα οποία φαινομενικά και επιφανειακά τουλάχιστον δεν σχετίζονται μεταξύ τους, ότι συνδέονται λόγω κοινής καταγωγής και οικογενειακών σχέσεων, θα διατηρήσουν ή θα δημιουργήσουν συναναστροφές, οι οποίες θα διαιωνίσουν τον θεσμό – χωριού.

Τα έγγραφα και την έρευνα των συγγραφέων στον χώρο αυτόν επεξηγούν και συμπληρώνουν αποτελεσματικά δεκάδες φωτογραφίες μεταναστών, που ανασταίνουν μέσα μας μορφές ξεθωριασμένες από τον χρόνο και συντηρούν στη θύμηση μνήμες συγκινητικές από τον χώρο των πρωτοπόρων Τσαμαντιωτών – θεμελιωτών της μικρής αυτής κοιτίδας του ελληνισμού στη Μελβούρνη.

Αυτό που δεν επιχειρεί το βιβλίο αλλά το αφήνει ως πρόκληση για τον αναγνώστη, είναι μία ψυχολογική ανάλυση των ιστορικών γεγονότων που περιγράφει. Βέβαια, επιτρέπει στις πηγές να μας μιλήσουν άμεσα για τις εμπειρίες τους χωρίς όμως να ασκεί κριτική σε αυτές ή να επιχειρήσει να τις διασταυρώσει, ή βέβαια να εξιχνιάσει τους λόγους για μία ιδιαίτερη μορφή αφήγησης. Τη μυθοποίηση τόσο της ζωής του χωριού όσο και τις μεταναστευτικής εμπειρίας είναι κάτι το οποίο ο γνωστικός και προσεκτικός αναγνώστης θα πρέπει να αντιμετωπίσει εφόσον ορισμένα στοιχεία γίνονται κανόνας αφήγησης. Ιδιαίτερα εφόσον πρόκειται για οικογενειακή ιστορία – και πάντοτε πρέπει να θεωρούμε το προσωπικό υπό του πρίσματος άλλων μεγαλύτερης εμβέλειας γεγονότων και συγκυριών, - όπου πολλά στοιχεία αποκρύπτονται σκοπίμως από τους αφηγητές/πηγές ή η επίδραση ορισμένων γεγονότων εκδηλώνεται στην οικογένεια γενεές μετά από όταν συνέβηκαν.

Άραγε δικαιώνονται οι παλιοί λαογράφοι καθώς η μνημειακή ιστορία των Τσαμαντιωτών της Μελβούρνης, γραμμένη με πάθος και μεθοδικότητα, υπερβαίνει τις αναμνήσεις των ζώντων, αφού μας ωθεί να περπατήσουμε ξανά στις κλεισούρες του παρελθόντος, εκεί που έσμιξαν οι "ματωμένες" μέρες των μεταναστών με την ακάματη διάθεση αυτών και των απογόνων τους για να στεριώσουν τα έργα τους. Στο μακρινό τούτο οδοιπορικό, διαδρομή αγώνα και ψυχής, η αδελφότητα των Τσαμαντιωτών μας ταξίδεψε χίλιες φορές απόψε. Το βιβλίο που όλοι με ενδιαφέρουν και αγάπη για τον τόπο που περίτεχνα προβάλλει, έργο πνοής και πολιτισμού του τοπικού πολιτισμού, διαβάζουμε, μας έφερε απόψε κοντά στους ανθρώπους που ομάδι, πάλοι και επ' εσχάτων, αγκάλιαζαν τη ζωή. Και αποτελεί πρόκληση και παρακαταθήκη για τις επόμενες γενεές να ασπαστούν τη συνοχή, την αλληλεγγύη και την αμέριστη αγάπη και περηφάνια των προγόνων τους για τον τόπο τους αλλά περισσότερο, για τα ιδανικά που διαρρέουν από αυτόν.»

Panepirotic Federation of Australia presents "FAMILY HISTORY"

On 10 June 2009, the Panepirotic Federation of Australia, in collaboration with the Greek-Australian Women's Food for Thought Network and the Brotherhood of Tsamantas "Agios Nikolaos" presented the successful event: "Why is it important to record family history: Strategies to engage the second and third generations." This event, which attracted a capacity crowd, explored the necessity of recording Greek-Australian family histories as a method of cultural and ethnic preservation, through the experiences of

guest speakers Dimitrios Kostandakopoulos, Senior Research Fellow in European Studies at Bristol University, an eminent genealogist who presented the case study of the Tsamantiotes of Worcester and lecturer at Victoria University Philip Dimitriadis, who spoke of the history of the Tsamntiotes in Melbourne. Both these speakers hail from Epirus.

Panepirotic Federation of Australia Secretary, Kostas Kalymnios officially launched the book: "From Tsamantas to Melbourne," a history and detailed family geneology of the members of the Tsamantas community currently living in Melbourne.

Πανεπειρωτική Ομοσπονδία Αυστραλίας

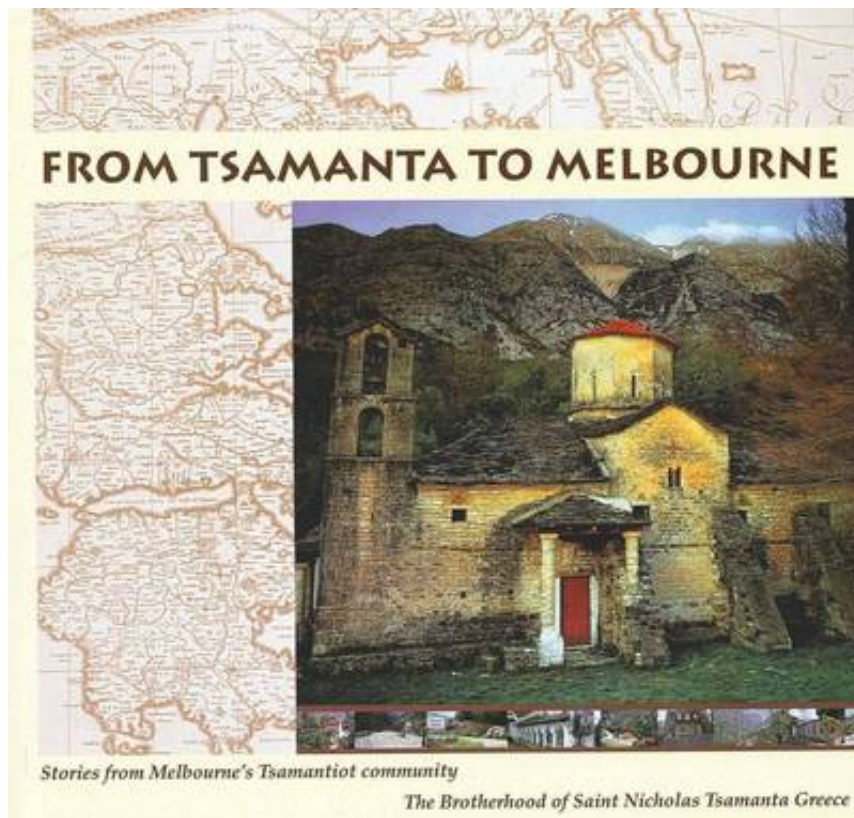
From Tsamanta to Melbourne

From Tsamanta to Melbourne: Stories from Melbourne's Tsamantiot Community

About the lives of those families and individuals who migrated from Tsamanta in northern Greece to Melbourne in the second half of the twentieth century. The families who tell their stories hope to provide the generations that follow with an account of their lives and struggles - a kind of socio-cultural mirror for their children.

Product details

- **Hardcover:** 134 pages
- **Publisher:** Brotherhood of Saint Nicholas Tsamanta Greece (January 2009)
- **ISBN-10:** 0646515292
- **ISBN-13:** 978-0646515298

From Tsamanta to Melbourne: Stories

from Melbourne's Tsamantiot Community

[Επάνω](#)